

CRT - CLAIMS RESOLUTION TRIBUNAL
בית הדין לבוררות בנושא החשבונות הרדומים בשוויץ – CRT

להתייחסות בלבד - הנוסח האנגלי הינו הקובע

בעניין ההתדיינות המשפטית לגבי נכסי קורבנות השואה
תיק מסי CV96-4849

מענק מאושר

לתובעת Katerina Reisner

בעניין חשבונו של **Rudolf Klein**
מסי תביעה: 001959/MG

גובה המענק: 47,400.00 פרנקים שוויצרים

מענק מאושר זה מתבסס על תביעתה של קתרין ריזנר, מבית קליין ("התובעת") לחשבונו של רודולף קליין ("בעל החשבון") בסניף ציריך של [שם הבנק חסוין] (להלן "הבנק").

כל ההחלטות בנוגע למענקים מתפרסמות. במידה שהתובעת תוותר על חיסוין לגבי תביעתה, כמו במקרה זה, שמו של הבנק בלבד נשמר חסוי.

מידע שהוגש על ידי התובעת

התובעת הגישה טופס תביעה בו זיהתה את בעל החשבון כדודה, רודולף קליין, בעל אזרחות רומנית, אשר נולד ב 1897 בסאלונטה, רומניה, והתחתן עם אמיליה קליין בסאלונטה, מקום מגוריהם.

בשיחה טלפונית עם ה CRT ב 15 ביולי 2002, התובעת מסרה מידע נוסף לגבי המקצוע של דודה. לפי התובעת, דודה היה שותף בבית חרושת גדול לבשר. התובעת ציינה שדודה היה עשיר מאוד ושהיא שמעה שיחות בין הוריה ודודה בעניין חשבון בנק בשוויץ. כמו כן, התובעת הסבירה שהיא היתה קטנה מאוד בתקופה ההיא ולכן היא לא היתה מסוגלת לזכור אם דודה היה נוסע או אם השתמש בכתובות אחרות.

התובעת גם ציינה שדודה, שהיה יהודי, נשלח למחנה עבודות כפייה באוסטריה. אישתו ושני ילדיו נרצחו באושוויץ ב 1944. התובעת ציינה שדודה חזר לסאלונטה אחרי המלחמה, בה נפטר ב 1957. התובעת ציינה שהיא נולדה ב 6 בפברואר 1928 בסאלונטה, רומניה.

התובעת הגישה לבית הדין שאלון ראשוני ב 1999, בו היא תובעת את זכותה לחשבון בנק שוויצרי בבעלות אביה, הרמן קליין.

מידע זמין ברשומות הבנק

רשומות הבנק כוללות כרטיס פתיחת חשבון ותדפיסים ממאגר המידע של הבנק. לפי רשומות אלה, בעל החשבון היה רודולף קליין. לפי רשומות הבנק בעל החשבון היה "מנהל" מטמסבר

שברומניה והיה אזרח רומני. על פי רשומות אלה לבעל החשבון היה חשבון מסוג בלתי ידוע, מס' 5151.

רשומות הבנק לא מראות אם או מתי החשבון שבנדון נסגר או למי שולמה היתרה וגם לא מופיע ערך החשבון. המבקרים שחקרו את הבנק הזה כדי לזהות חשבוניות בבעלות קורבנות רדיפות הנאצים, לפי ההוראות שקיבלו מה Independent Committee of Eminent Persons (הוועדה העצמאית של אישי ציבור, להלן "ICEP") לא מצאו חשבון זה במערכת של החשבוניות הפתוחים של הבנק, מה שנתן להם להניח ש החשבון נסגר. לפי המבקרים, לא היתה הוכחה לפעילות כל שהיא אחרי 1945. אין הוכחות ברשומות הבנק על כך שבעל החשבון או יורשיו סגרו את החשבון וקיבלו את היתרה.

בחינת ה CRT

זיהוי בעל החשבון

התובעת זיהתה באופן מספק את בעל החשבון. שם זודה מתאים לשם של בעל החשבון שלא פורסם. התובעת גם מסרה את אזרחות דחיה ואת ארץ מגוריו, עובדות המתאימות למידע שלא פורסם לגבי בעל החשבון, הכלול ברשומות הבנק. התובעת ציינה שזודה נלד בסאלונטה, רומניה. לפי רשומות הבנק, מקום מגוריו של בעל החשבון היה טמסבר, רומניה (טמסבר הוא משם בהונגריה של טימיסוארה, בקרבת 100 ק"מ מסאלונטה). התובעת ציינה גם שדחיה היה שותף בבית חרושת גדול לבשר, עובדה המואימה למידע הכלול ברשומות הבנק המראה שבעל החשבון היה מנהל חברה.

מעמד של בעל החשבון כקורבן של רדיפות הנאצים

התובעת הוכיחה באופן מספק שבעל החשבון היה קורבן של רדיפות הנאצים. התובעת ציינה שבעל החשבון היה יהודי ושנשלח למחנה עבודות כפייה באוסטריה ושאתו ושני ילדיו נרצחו באושוויץ.

קשר משפחתי עם בעל החשבון

התובעת הוכיחה באופן מספק שבעל החשבון היה קרוב משפחה. אין כל מידע לפיו לבעל החשבון יורשים בחיים.

בעניין תשלום בעבר של היתרה

בהתבסס על התקדימים וסדרי הדיון, מפעיל ה CRT מספר הנחות על מנת לקבוע אם בעל החשבון או יורשיו קיבלו את היתרה שבחשבון. הנחות אלה מופיעות בנספח א¹. המסקנה שעליה מגיע ה CRT היא שחזקות (י) ו (ח) שבנספח אי תקפות במקרה הנוכחי, ולכן אפשר לקבוע באופן מספק שבעל החשבון או יורשיו לא קיבלו את תקבולי החשבון.

יסוד המענק

ה CRT קבע שיש מקום לפסוק מענק לטובת התובעת. ראשית, התביעה הינה קבילה בהתאם לאמות המידה המפורטות בסעיף 23 של סדרי הדין. שנית, התובעת הוכיחה באופן מספק שבעל החשבון היה דודה וקשר זה מצדיק את המענק. שלישית, ה CRT קבע באופן מספק שבעל החשבון או יורשיו לא קיבלו בעבר את הכספים שבחשבון הנדון.

סכום המענק

בהתאם לסעיף 35 של סדרי הדין, כאשר הסכום בחשבון אינו מופיע ברשומות של הבנק, כמו במקרה הנוכחי, הישוב ערכו הנוכחי של החשבון שבנדון נעשה בעזרת הערך הממוצע של חשבון מאותו סוג בשנת 1945. לפי חקירת ICEP, הערך הממוצע של חשבון מסוג בלתי ידוע ב 1945 היה 3,950.00 פרנקים שוויצרים. הערך הנוכחי של סכום המענק נקבע על ידי הכפלת הסכום במקדם 12, בהתאם לסעיף 137(1) של סדרי הדין. לפיכך הסכום הסופי של המענק הוא 47,400.00 פרנקים שוויצרים.

לפי סעיף 37 (3) (א) של סדרי הדין, במקרים שבהם סכום המענק נקבע בהתאם לחזקות שווי המופיעות בסעיף 35 של סדרי הדין, יהיה התשלום הראשוני לטובת התובע 35% מהמענק המאושר והתובע עשוי לקבל בהמשך עד 65% מהמענק המאושר כאשר בית הדין יקבע שיש מקום לעשות כך. במקרה הנוכחי עשה ה CRT שימוש בחזקות שווי המופיעות בסעיף 35 של סדרי הדין כדי לקבוע את ערך החשבון ו 35% מן הסכום הכולל של המענק הוא 16,590.00 פרנקים שוויצרים.

הקף המענק

על התובעת לדעת שבהתאם לסעיף 25 של סדרי הדין, ה CRT ימשיך ויחקור את תביעתה כדי לקבוע אם קיימים חשבונות בנק נוספים בשוויץ שביכולתה לתבוע. תקירה זו כוללת חיפוש בבסיס הנתונים של כלל החשבונות (המכיל רשומות אודות 4.1 מיליון חשבונות בנק שוויצרים מן השנים 1933 עד 1945).

אישור המענק

ה CRT פוסק מענק זה כדי לקבל את אישורו של בית המשפט ואת התשלום על ידי הממונים המיוחדים.

להתייחסות בלבד – הנוסח האנגלי הינו הקובע

נספח א'

בהעדר ראיה לשלילה ובהתקיים אחת או יותר מהנסיבות הבאות, חזקת ה CRT כי בעל החשבון או יורשיו לא קבלו לידיהם את תקבולי החשבון הנתבע¹:

- א. החשבון נסגר וקיימת ברשומות החשבון ראיה לרדיפה, או שהחשבון נסגר (א) לאחר השלמת הדרישות לקבלת ויזה שווייצרית ב – 20 בינואר 1939 או (ב) לאחר מועד כיבוש ארץ מגוריו של בעל החשבון, ולפני שנת 1945 או השנה בה הוסרה הקפאת החשבונות מארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ב. החשבון נסגר לאחר שנת 1955 או עשר שנים לאחר ביטול הקפאת החשבונות בארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ג. יתרת החשבון הופחתה בשל עמלות חיובים לאורך התקופה שקדמה לסגירת החשבון, והיתרה הודעה האחרונה בחשבון הייתה נמוכה; או
- ד. החשבון הוצהר במפקד הנכסים היהודיים שנערך ע"י הנאצים או הוצהר בכל תיעוד אחר של המשטר הנאצי; או
- ה. הוגשה תביעה לקבלת תקבולי החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה והבנק לא הודה בתביעה; או
- ו. לבעל החשבון היו חשבוניות נוספים שהם פתוחים אך רדומים, מושהים, סגורים ונוקפו לרווחי הבנק, סגורים בשל עמלות שנגבו, או סגורים לאחר ששולמו לרשויות הנאציות; או
- ז. בעל החשבון היחיד ששרד, היה ילד בזמן מלחמת העולם השנייה; או
- ח. לא היה ביכולתם של בעלי החשבון ו/או יורשיהם לקבל מידע אודות החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה מן הבנק בשווייץ בשל הגוהג בבנקים השווייצרים להימנע מלמסור מידע או למסור מידע שגוי בנוגע לחשבון בתגובה לבקשת מידע על-ידי בעלי חשבונות ויורשיהם, זאת בשל חשש מחבות כפולה²;
- ט. בעלי החשבונות או יורשיהם התגררו בארצות בהן שרר משטר קומוניסטי במרוחז אירופה אחרי המלחמה; ו/או
- י. אין כל אזכור ברשומות הבנק כי בעלי החשבונות או יורשיהם קבלו לידיהם את תקבולי החשבון³.

1

ראה: Independent Commission of Experts Switzerland – Second World War, Switzerland, National Socialism and the Second World War: Final Report (2002) (להלן: "דו"ח ברג'ייר"); וכן ראה Independent Committee of Eminent Persons, Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks (1999) (להלן: "דו"ח ICEP"). בנוסף התחשב ה CRT, בין היתר, בחוקים, דינים, החלטות ומנהגים שנעשה בהם שימוש ע"י המשטר הנאצי, ממשלת אוסטריה, תבל הסודטים, מדינות החסות בוהמיה ומורביה, דנציג החופשית, פולין, אזור פולין המסופת, הממשל הכללי של פולין, הולנד וצרפת. על מנת להחרים רכוש יהודי הנמצא מחוץ למדינה.

2

ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 443-444, 446 ודו"ח ICEP בעמ' 81-83.

3

כמתואר בדו"ח ברג'ייר ובדו"ח ICEP הבנקים השווייצריים השמידו או נמנעו מלשמור את תיעוד ההעברות הבנקאיות בגין חשבונות מתקופת השואה. ישנן ראיות כי השמדת מסמכים זו נמשכה אף לאחר שהחוק השווייצרי אסר על השמדת מסמכים מסוג זה בשנת 1996. דו"ח ברג'ייר בעמ' 40 (סוען כי "בכל הנוגע ל Union Bank of Switzerland ... מסמכים הושמדו גם לאחר ההחלטה הפדרלית [מיום

13 בדצמבר 1996]"). השמדת מסמכים סיטונאית זו של מסמכי בנק רלוונטיים התרחשה בשעה שהבנקים השווייצריים היו מודעים לכך שתביעות הוגשו ויוגשו נגדם לגבי כספים שהופקדו אצלם ע"י קורבנות השואה, כספים אשר (א) הועברו שלא כדין לידי הנאצים, ראה Albers v. Credit Suisse, 188 Misc 229, 67 N.Y.S.2d 239 (N.Y. City Ct. 1946), דו"ח ברג'ייר בעמ' 443, (ב) שולמו שלא כדין למשטרים הקומוניסטיים בפולין והונגריה, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 450-451, וככל הנראה גם לרומניה, ראה Peter Hug and Marc Perrenoud, Assets in Switzerland of Victims of Nazism and the Compensation Agreements with East bloc Countries (1997), (ג) הוחזקו ע"י הבנקים השווייצריים למטרות רווח, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 446.

"הדיון בנוגע לכספים שלא נדרשו נמשך לאורך התקופה שלאחר תום מלחמת העולם השנייה, שכן הניצולים ויררשיהם או ארגונים שונים שהוקמו למטרה זו ופעלו בשמם של הניצולים ויררשיהם, החלו להגיש תביעות להשבת הרכוש". ראה לעיל בעמ' 444. למרות זאת, המשיכו הבנקים השווייצריים בהשמדת מסמכים בהיקף נרחב ובהערמת קשיים בדרכם של התובעים. דו"ח ICEP, נספח 4 סעיף 5; In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 155-56 (E.D.N.Y. 2000). ואכן "במאי 1954 תאמו הבנקים ביניהם את תגובתם ליורשים [של בעלי החשבונות] על מנת ליצור מכניזם מתואם שמטרתו מניעת חקירה מכל סוג שהוא". דו"ח ברג'ייר בעמ' 446. בדומה "הבנקים ואיגוד הבנקים פעלו על מנת למנוע חקיקה שתגרוש את פרסום השמות של 'חשבונות ללא דורש' כפי שכונו – חקיקה שאם הייתה מתממשת עשויה הייתה להסיר את הצורך בחקירת ה-ICEP והייתה פותרת את המחלוקת בת שלושים השנה". דו"ח ICEP בעמ' 15. אכן, כדי לסכל חקיקה זאת איגוד הבנקים השווייצרים עודד את הבנקים השווייצרים לדווח מספר גמוך של חשבונות בסקירה משנת 1956. "תוצאה מזערית של הסקירה" כך נכתב, "תתרום בוודאות לפתרון של העניין הזה [החקיקה המואצת] לטובתנו". ICEP בעמ' 90 (ציטוט של מכתב מאיגוד הבנקים השווייצרים לחברי המועצה ב 7 ליוני 1956). "לסיכום, ברור כי תביעותיהם של ניצולי השואה נדחו בשם הסודיות הבנקאית..." דו"ח ברג'ייר בעמ' 455, או תוך הטעייה מכוונת בנוגע לקיומו של מידע, בשעה שהשמדת מסמכים מסיבית נמשכה לאורך יותר מחמישים שנה. לפיכך, ובהתאם לנסיבות שנזכרו לעיל, ותוך שימוש בעקרונות הראיה במשפט האמריקאי שהיו חלים על תביעות ייצוגיות בנוגע לנכסים שהופקדו, לו הייתה התביעה הייצוגית נטענת בבית-המשפט, מסיק ה-CRT חזקה שלילית כנגד הבנקים במקרים בהם ראייה דוקומנטרית הושמדה או שלא סופקה לאחראים על ניהול התביעות. ראה In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 152 (E.D.N.Y. 2000); Reilly v. Natwest Markets Group, Inc., 181 F.3d 253, 266-68 (2d Cir. 1999); Kronisch v. United States, 150 F.3d 112, 126-28 (2d Cir. 1998).